

ROMANÇ NOU,

*HON SE RECITEN LOS TRE-
balls de la gènt pobra , per lo càres que
shan possat en València totes les coses , y en
especial lo menjatù , de modo que huì costa el
viure mes afànys. Escrit en aquest*

any 1763.

Carles Ros Hebrera

JA sàben com ànys arrère,
donì al públich un romanç,
dels treballs , y les fatigues
que passàven los casats ;
sentèn los pobres , que als richs,
nols comprèn los afànys :
puix han de sàber que àra
sòn majors , y redoblats
los ahògos peral viure,
perque costa mes treball.
Hon està la major pèna,
que als pobres fa trestornar,
cagpirant lentenimènt,
es veure que tot va car,
y en sòn Ofici faèna
no hià pera treballar:
y que tot, del preu que anàva,
ara sen hàja pujat,
no es lo que mes los afig,
si lo que asì lligiràn.
Dende lany cinquanta hu,
fins sixanta tres ensà,
en lo Mercat de València

no hià qui puga comprar,
puix desvergonyidamènt,
se vèn tot à coll llebàr.
Les faènes, del costùm
ninguna sen ha aumentat;
dònen à cascù el matèix,
en sòn Ofici , ò sònt Art,
(ò mènys , que tot hom es llòb,
per cert en lo concertar :)
puix com los casats pobrèts,
y aixì els demès Oficials,
podrànn possar una olla
si tot los costa àltre tant ?
que si els parèix no es aixì,
yols ho relatarè clar,
començant en primèr lloch,
per lo vert , ò lanfísam.
La lletugnèta dèndivia
la ràllen per quatre parts,
après de cascuna, dos,
les Dones van separant :
conque endònen à dinèr
dos fullètes : què bo va !

Y

R^o 12/69

Y hon feràn molts de família,
 quanta endivia compraràn,
 pera eixir à platerèt ?
 tràguen lo cònte , y voràn :
 anyadixquen àra loli,
 vinàgre , cebèta , sal,
 y lanfifamèt afoles,
 en mes dun sou estarà.
 Làltre anfisàm de lletùga,
 si una miqueta es copàt,
 non volen fèr un dinèr,
 puix han de fer dos forçats,
 lo que cascuna lletùga
 li tè à un pobre de costàr.
 Lanfisàm de totes èrbes,
 aiximatèix sha quedàt,
 à palloch cascuna gàrba,
 del modo questàva enàns,
 poro tanta verdolàga
 possen , que parèix alfals.
 De ràbens , que avàns solien
 cinch per un dinèr donàr,
 dos àra , y no sòn dels grosos.
 Teniu pacencia casàts !
 Les cèbes , com à pomètes,
 à dinèr les fan pagar :
 los codònys , à dos dinèrs.
 Com farèm bon codonyàt !
 Les cols llombàrdes , y flors
 dadinèr , shan acabàt,
 perque la mes roinèta
 tres dinèrs ha de costàr.
 De taronjes , ni de llimes
 dadinèr , ja no nihà.
 Les giribies à sis,
 à set , y à huit : y en lo ultim
 à deu les he vist compràr:
 à quatre , y mig lo forch dalls.
 La lliura dels pimentòns,
 à real sol començar,

y al colp dèlls à cinch , y à sis,
 segòns ixen de furàts.
 Les tomàtes no sòn càres,
 quant à trompicòns nihà:
 mes al començ , que les Dones
 en una tomàta van
 amostràntla per reliquia,
 un dihuitè fan pagar.
 Los carts , entindre dos pènques,
 y un tronjèt com un fusàny,
 à tres dinerèts cascù,
 los àltres de sis avànt.
 Les safanories que anàven
 casi debàdes , ja van
 à dos dinerèts la lliura.
 Qui ha de poderho aguantàr!
 Lo raïm , á set , y á huit.
 A sis dinerèts los nabs.
 Les pères , y demès fruyta,
 á huit se vèn tota enguàny,
 verda , y roïn , que profit
 á ningù li pot causàr.
 Los melòns, Deu que nos lliure
 de possàrse á concertàr
 un melonèt com lo puny !
 perque solen demanàr
 deu dinèrs , sin donen sis,
 le dihuen , deixelo estàr ;
 y el Llaurò sha fet tan grèu,
 que parèix un Ciutadá,
 de aquèlls que Sinficulàven,
 pera eixir Juràts en Cab.
 A deu dinèrs les foròlles.
 Com nos volen forollàr !
 Los ginjols , á fou la lliura,
 y ens anùncien lo velàr.
 Les figues frèlques tambè,
 correntmènt , sens abaixàr,
 dos parellèts á dinèr,
 y no hià que replicàr.

Les

Les bacòres , per cascuna,
un palloch : Aço es encant !
per lo mènys, tres dos dinèrs.
Les cirères ampollàrs,
a huit dinerèts la lliura.
Les altres dels Estudiànts,
a sis , sense que de alli
un dinèr vullen llevar.
Los albercochs, al principi,
si són de aquells del ull blanch,
dos à dinèr , y no mes.
Verge dels Desamparàts,
amparàunos per Patròna
que sòu daquesta Ciutat !
Quatre anous per un dinèr,
les dos los gallòns gastats.
Davellànes , quatre cuens
per un dinèr contaràn.
Les castanyes , y abellotes,
van mes càres que no el blat.
Los lliròns tanfolament,
es lo que no ens han puját,
quen donen dos mesurètes
per un dinèr : ay bondat !
y els casàts, que gènt menuda
tènen à qui governár,
poden donàrlos per postres,
als gichs, lliròns à grapàts,
perque si han de menjár fruyta,
costa mes que no la carn.
Caragols , que la gènt pobra,
en això menjàva el pá,
la no pot, que éstos se vènen,
lo mig almùt à real :
mull dir , à real dargènt,
trenta quatre parpalls.
Entrèm ára en les especies,
o falces , en Valenciá.
Dos miquètes de canella
un dinèr : mes no nihá.

De çafra quatre brinèts
àltre dinerèt , germá.
Dos clavellèts de Botiga,
que són lo que dièm cláus,
àltre dinerèt semporten.
Una dotcèna de grans
de pèbre nègre , també
àltra dinadèta fan.
De pinyòns, dihuít , ò vint
àltre dinèr : ay ensart !
cagarrìtes de moltò
en lolla aurèm de possár !
ò sino pasturár èrbes,
com los bruts irracionáls !
Passèm à un àltre puntèt,
perque tot sha de tocar.
Los pollastrèts que bè encára
no fan lo cacaracách,
à set sous lo parellèt,
com una canya de flachs.
Los pardáls de Lalbuféra,
no hiá qui els puga arrostrár,
puix van al preu de gallines;
les foixes , en lo cul bláu,
cascuna costa tres sous,
sens lo dinèr del pelár,
que ára jan fan pagar dos,
perque tènen llibertat.
Los hous à huit lo parèll:
cascun colomí un réal,
si es boladòr , quels petèrs,
lo parèll , quatre reals.
La cansaláda , si un pobre
quatre dinèrs vol comprar,
los dos de sancáixos bruts
per tòrna li han embocat :
això ára, que no dèixen
botifarròns fabricar.
Qui vol un sou de llomello,
un poch mènys de la mitat

sen

sen tè demportár de hos.
No estèm bèn aparellats !
Puix lo carbò , y lo demès,
que la gènt tè de comprár,
ho vènen al preu que volen.
Dons váigen à escaparrár !
Los casats pobres no poden
tanta càrrega portár,
puix hui en dia , el cabacèt,
que tènén pera comprár,
pesa mes, que quanta pedra
fostè lo Pont de Serráns.
La gènt rica, destes coses
non deü sabèr la mitát,
puix allo dels dinerèts
los fa viure descuidáts,
y allá hon sobra la jamèta,
nos pot dir que hiá treballs.
Y perque la carestia
en tot sia general,
oixquen bè lo ques seguix,
perques cosa singulár.
Les Dones qui fan les cèlles,
vent aquesta novetát,
de que tot passa à preu dor,

generos , y materials,
ajuntánt lo menjatiü,
frutes , llicòrs, lligüms, grans,
lo sèu Ofici , també
les ha paregut pujár.
Tota la vida les cèlles,
aço ningü ho pot dubtár,
les han fètes à fisò,
que èra preu acostumat,
y peláven coll , y cara,
mòlt contentes de sòn guány:
sí ára dos fisòns nols donen,
lo coll nol volen tocár,
perque dihuen que no tráhuen
pera poder esmolár
les navàixes : con que els pobres
ja no poden acampár.
Mes per fi , aixó vol pacencia,
que aquest tèmps àltre en durá:
mal de mòlts , conort de tots,
diu un adàge vulgár :
Dèu nos dona eixa epidemia,
senyál de quens convindrà,
dijòs bocí , lo que costa
la suòr , ab mòlts afánys.

F i.

Jhs. Imprimatur.
Mayoral.V.G.

Imprimase.
Caro.

En València : En la Emprènta de Benito Monfort. Any 1763.

orig. 61-pjey